Bruisende buurtcentra, uitnodigend voor iedereen



Meerjarig perspectief buurtcentra 2022 -2032

Gemeente Utrecht

Utrecht.nl/
toekomstbuurtcentra

Voorwoord

Sociale samenhang: onmisbaar in de samenleving en in onze stad

Wat ik bedoel met sociale samenhang, onmisbaar in de samenleving en in de stad? Dat je andere mensen ontmoet dan die je normaal gesproken ziet. Veel van dit soort plekken waar we elkaar kunnen ontmoeten, zijn de afgelopen jaren verdwenen. Vroeger zaten mensen op een mooie dag voor hun huis en maakten een praatje met voorbijgangers, je had kerken, en de oude 'gemeenschapshuizen' bestonden nog. Dat waren andere tijden. Wat kunnen deze tijden ons leren? En wat is dat dan, en hoe ondersteunen we dat als gemeente? Hoe bouwen we samen aan buurtcentra van de toekomst?

Buurtcentrum van de toekomst

Ik vind dat Utrecht aan iedereen de mogelijkheid moet bieden om ergens naartoe te gaan waar je contact kunt leggen. Waar je niet meteen jezelf hoeft te bewijzen of iets hoeft te kopen, maar je toch verbinding kunt maken en waar je jezelf kunt zijn. Een bruisende plek met ruimte voor een grote diversiteit aan groepen en onderling ontmoeten. Waar in de toekomst ouderen, kinderen, jongeren, studenten en ouders samenkomen. Een plek waar je gewoon kunt komen studeren. Of waar een zzp'er even kan werken en waar je (goede) koffie zet voor jezelf, maar ook voor een ander. Dat je in een buurtcentrum geïnspireerd kan raken en het echt een vindplaats kan zijn voor van alles. Een vindplaats voor ontmoeting, voor het opdoen van nieuwe ervaringen, van het leren kennen van nieuwe mensen. Waar je verrast kan worden. En het mooie is: die plekken zijn er al: de buurtcentra.

Ik kan me goed voorstellen dat het buurtcentrum niet de eerste plek is waar een inwoner van Utrecht aan denkt. De gedachte van veel mensen is nu vaak dat er vooral ouderen zitten te kaarten of mensen met een bepaalde problematiek deze plek bezoeken. Maar dat is zeker niet het geval. Die aanname maakt wel dat we kritisch naar het aanbod moeten kijken. Sluit dat aan bij de vraag die er ligt? Hoe nodigen we een zo breed mogelijke groep van andere mensen uit om binnen te komen? Wat is het imago? Hoe kunnen we toekomstig gebruik van het buurtcentrum stimuleren? Hoe zouden we sportverenigingen, zorg- en welzijnsinstellingen en vrijwilligersorganisaties nog meer samen kunnen laten komen op één plek? Daar moeten we op gaan sturen. Ook een imago verander je niet zomaar, dat kost tijd. Wij, als overheid, moeten daarin onze plaats kennen en niet proberen boven op dat proces te zitten. Ik vind dat we vooral ruimte, ondersteuning en de voorwaarden moeten bieden. Van daaruit pakken mensen in de wijken en buurten het zelf op, laat de ervaring zien. En er bestaan goede netwerken en contacten tussen de buurthuizen in zelfbeheer en in medebeheer. Zij leren van elkaar en kunnen elkaar voeden met goede ervaringen.

Elke buurt heeft haar eigen kenmerken. Het is ook niet nodig om elk buurtcentrum onderhanden te nemen. Sommige centra functioneren al jaren goed op een bepaalde manier: dat hoeft niet allemaal anders. Maar we moeten onszelf wel uitdagen om te blijven kijken naar mogelijkheden voor ander, aanvullend en vernieuwend aanbod, en naar het verwelkomen van nieuwe groepen. Soms laat je mensen kennismaken met je aanbod vanuit een andere activiteit. Bijvoorbeeld door laagdrempelig ruimtes voor vergaderingen aan te bieden voor een cursus, waarbij een aantal cursisten zien dat er in het buurtcentrum een oproep wordt gedaan om maandelijks te koken. En kunnen denken, hé – dat is wel iets voor mij.

Onze samenleving verdient het dat we naar elkaar kunnen (om)kijken, iets meer uit onze bubbel komen en daardoor een net iets andere blik op het leven krijgen. Niet: zo moét het. Maar wel: zo kan het óók. En zorg er ook voor dat je op allerlei manieren openstaat voor andere mensen. Want niet alle ouderen zijn slechthorend en houden van kaarten. En mensen met een beperking zijn prima in staat zelf beslissingen te nemen. Ik heb er alle vertrouwen in dat we dat met de buurtcentra in de toekomst kunnen bereiken. Een flexibele, open plek die aansluit bij de wensen, vragen en initiatieven van gebruikers. Samen met de mensen die buurtcentra al jaren draaiende houden én met nieuwe (groepen) mensen die hun steentje bijdragen. Als je drempels wegneemt, zodat mensen zich vrij voelen en begrepen worden zoals ze zijn, dan hebben we met z'n allen iets prachtigs bereikt.

Linda Voortman, Wethouder Welzijn

Inhoudsopgave

Voorwoord 2
Sociale samenhang: onmisbaar in de samenleving en in onze stad 2

Samenvatting 4

Leeswijzer 5

Hoofdstuk 1. **Inleiding** 6
1.1 Aanleiding en doel 6
1.2 Waar staan we nu? 6
1.3 Sturen en samenwerken december 2021 7
1.4 Participatie en leeswijzer 8

Hoofdstuk 2. **Investeren op buurtcentra in groeiende stad** 10
2.1 Buurtcentra groeien mee met de stad 10
2.2 Geografische spreiding en type wijken 11
2.3 10 minuten stad loopafstanden, buurtcentra verdeeld over drie type wijken 12
2.4 Flexibele schil door meervoudig gebruik van andere accommodaties 12
2.5 Functioneel vernieuwen en zichtbaarheid 14
2.6 Meervoudig gebruik en mengen van functies 15
2.7 Zuiniger omgaan met energie 15
2.8 Middelen functionele aanpassingen 16

Hoofdstuk 3. **In het buurtcentrum doet iedereen mee** 17
3.1 Maatschappelijke ontwikkelingen 17
3.2 In het Buurtcentrum doet iedereen mee 18
3.3 Evaluatie accommodatiebeleid buurtcentra vanaf (invoering) augustus 2013 tot 2021 19
3.4 Digitalisering 19
3.5 Organisatie 20

Hoofdstuk 4. **Sturen op maatschappelijke waarden en kwaliteit** 23
4.1 Maatschappelijke waarden: tellen en vertellen 23
Tot slot 26

Bijlage 1. **Overzicht beleidsnota's over het beleid buurtcentra** 27

Bijlage 2. **Overzicht buurtcentra en buurtkamers** 28
Overzicht buurtcentra en buurtkamers in medebeheer 28
Overzicht buurtcentra en buurtkamers in zelfbeheer 28

Samenvatting

Investeren in de buurtcentra is investeren in een veerkrachtige en inclusieve Utrechtse samenleving. Daarom hebben we onze visie op de functie en toekomst van de buurtcentra opgeschreven. We kijken vooruit naar de groei en de maatschappelijke trends en wat deze betekenen voor het gemeentelijk beleid en de uitvoering. We geven antwoord op vragen als: Op welke waarden willen we sturen? Wat betekent dit voor het aantal vierkante meters, de kwaliteit, de spreiding en de organisatie van de buurtcentra? Dit toekomstperspectief op de buurtcentra helpt ons om deze multifunctionele ruimten in aantal en gebruikskwaliteit mee te laten groeien met de groei van de stad.

We werken hierbij gezamenlijk vanuit de volgende definitie:

Het buurtcentrum biedt mogelijkheden om mee te doen, ongeacht iemands achtergrond, mogelijkheden of beperkingen. Met de buurtcentra versterken we de eigen kracht van inwoners en faciliteren we verbindingen in wijken en buurten. We bieden een ontmoetings- en activiteitencentrum voor **alle inwoners**, *met een huiskamer voor ontmoeting, met diverse faciliteiten zoals de mogelijkheid om samen te eten, een leestafel, aanbod van spel- en denksport, en een uitgiftepunt voor consumpties.*

Een leefbare en complete stad vraagt om veel verschillende voorzieningen van hoge kwaliteit. Buurtcentra maken hier, met een richtlijn voor het aantal vierkante meters buurtcentra per wijk, onderdeel vanuit. Afgelopen jaren is er regelmatig discussie geweest over de gewenste loopafstand naar het buurtcentrum, die ook wel ‘pantoffelafstand’ wordt genoemd. In de ‘Ruimtelijke Strategie Utrecht’ (RSU) is de wens opgenomen dat maatschappelijk voorzieningen met een wijk- of buurtfunctie binnen tien minuten looptijd bereikbaar zijn. Dit betekent dat er met de groei van de stad en voor de gewenste bereikbaarheid, nieuwe buurtcentra nodig zijn.

De uitvoeringsnota ‘Maatschappelijk initiatief onder dak, buurtcentra van de toekomst 2016’ brengt de vraag, het aanbod en de kwaliteit van de buurtcentra per wijk in beeld. Deze nota heeft ons geleerd op een andere manier en meer innovatief te kijken naar buurtcentra. Zo wordt er rekening gehouden met wensen van huidige gebruikers en sluiten we zoveel mogelijk aan bij het verschil in leefstijl per wijk. In 2023 actualiseren we deze nota en bepalen dan opnieuw de agenda voor aanpassingen in functionaliteit, toegankelijkheid en uitstraling van de buurtcentra.

In 2019 en 2020 hebben wij onderzoek gedaan naar de beleving van de bezoekers, niet-bezoekers en betrokkenen bij de buurtcentra (van zowel buurtcentra in medebeheer als zelfbeheer). Hierin zijn ook de maatschappelijke waarde van de buurtcentra en de effecten van het gevoerde beleid in kaart gebracht. De conclusie van het onderzoek is dat het huidige ‘Buurtcentra-beleid’ voldoende effectief is en er geen grote beleidswijzigingen nodig zijn.

We blijven werken aan buurtcentra waarin inwoners meer zeggenschap hebben en meer eigen initiatieven ontplooien. We blijven de kwaliteit en het bereik van de buurtcentra volgen en bespreken met gebruikers en maatschappelijke partners. Zo kunnen wij door sneller en beter in te spelen op nieuwe behoeften, de buurtcentra blijvend verbeteren naar de wensen en behoeften van de stad.

Leeswijzer

In hoofdstuk 1 wordt beschreven wat de aanleiding was, waar we nu staan en hoe we samen sturen. Hoofdstuk 2 gaat in op het investeren in buurtcentra in een groeiende stad. Hoofdstuk 3 is gericht op het meedoen van iedereen in het buurtcentrum. Hoofdstuk 4 beschrijft hoe we blijven sturen op waarden en kwaliteit door te meten, leren en bijstellen. De hoofdstukken 2 tot en met 4 beginnen met een korte samenvatting van wat we gaan doen.

Hoofdstuk 1.
Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

Utrecht wil ruimte bieden aan groei en een stad zijn waarin gezondheid en leefbaarheid voorop staan. Waar goede bereikbare voorzieningen zijn in een groene, gezonde omgeving. Samen met inwoners en maatschappelijke organisaties werken we aan gelijke kansen en mogelijkheden voor iedereen. We creëren ontmoetingsplekken – zoals bij buurtcentra – waar inwoners contacten kunnen leggen, ervaringen kunnen delen en elkaar kunnen helpen.

De demografische ontwikkeling – het aantal 65-plussers neemt sterk toe tot landelijk ongeveer een kwart van de bevolking in 2030 – en trends als de toegenomen eenzaamheid en polarisatie maken het kunnen ontmoeten in 'lichte verbanden' nog belangrijker dan voorheen. De klimaatopgave vraagt om duurzaam en energiezuinig bouwen en renoveren.

Investeren in de buurtcentra is investeren in een veerkrachtige en inclusieve samenleving. Dat is de reden dat we onze ideeën over en visie op buurtcentra hebben opgeschreven. We kijken een aantal jaren vooruit. We kijken naar de groei en de maatschappelijke trends en wat die betekenen voor het gemeentelijk beleid en de uitvoering. Op welke waarden willen we sturen? Wat betekent dit voor de vierkante meters, de kwaliteit, de spreiding en de organisatie van de buurtcentra? Zo gaat dit perspectief ons helpen om de buurtcentra in aantal en gebruikskwaliteit mee te laten groeien. We investeren hierin ongelijk, passend bij het principe 'Ongelijk investeren voor gelijke kansen'.

1.2 Waar staan we nu?

Inbedding in beleid

Het welzijnswerk in de stad is 'gebouwd' op de kadernota 'Vernieuwend Welzijn' uit 2011. De eigen verantwoordelijkheid van de inwoner/gebruiker, met een ondersteunende en faciliterende rol van de gemeente en het professionele welzijnswerk, staan hierin centraal.

Met de nota 'Versterken Sociale Basis' (2018) is de scope verbreed en verdiept. Deze nota benoemt twee effecten van een sterke sociale basis:

- Prettig samenleven door een stevige (pedagogische) civil society en een sterke sociale samenhang in buurten en wijken.
- Preventie en herstel: mensen in een kwetsbare situatie kunnen gewoon meedoen.

De sociale basis versterken we door in te zetten op:

- Betrokkenheid in de buurt.
- Zorg voor elkaar.
- Meedoen mogelijk maken, door zorg te dragen voor fysieke en sociale toegankelijkheid en ondersteuning van vaardigheden.

De buurtcentra spelen hierin een belangrijke rol, naast veel andere plekken en voorzieningen waar bewoners elkaar ontmoeten en activiteiten ondernemen. Vanuit 'sociale prestatie en dag-ondersteuning' faciliteren we ontmoetingsplekken waar het inloopaanbod wordt gecombineerd met activeringsactiviteiten. Dit is gericht op activering van Utrechters in een kwetsbare positie. Met de gemeentelijke sportaccommodaties maken we het sporten en bewegen voor alle Utrechters mogelijk. Met onze culturele voorzieningen in de wijken faciliteren we het samen beleven en maken van kunst en cultuur. Waar mogelijk en wenselijk combineren we (sociaal) culturele, sportieve en educatieve activiteiten.

Gebruik en tevredenheid

De bezettingsgraad in de buurtcentra is vanaf 2013 gestegen van gemiddeld 25 uur naar gemiddeld 42 uur per week in 2019 (periode voor corona). In dezelfde periode is de tevredenheid over beschikbare ruimte voor bewonersinitiatieven gestegen van 35% naar 40%. De overige 60% heeft geen mening of is ontevreden.

We nemen de metingen in de coronatijd niet mee vanwege sluiting en/of beperkte openstelling van vele centra waardoor er geen goed vergelijkbare cijfers zijn. We streven ernaar dat deze percentages, na de coronamaatregelen, verder gaan stijgen in komende jaren.

In 2020 is het onderzoek ‘Evaluatie accommodatiebeleid buurtcentra 2020’ uitgevoerd. Uit dit onderzoek blijkt dat een overgrote meerderheid van bezoekers tevreden is over het buurtcentrum en dat het buurtcentrum voor de gebruiker van grote waarde is.

1.3 Sturen en samenwerken december 2021

In de evaluatie van 2020 hebben we gebruikers gevraagd welke waarden zij ontlenen aan het buurtcentrum. Als belangrijkste waarden komen naar voren:

- **Ontmoeten**
  Het ontmoeten van andere mensen is één van de belangrijkste redenen voor individuele bezoekers om naar een buurtcentrum te gaan.
- **Plezier en opdoen van kennis**
  Plezier, gezelligheid en het opdoen van kennis spelen een grote rol voor bezoekers.
- **Sociale samenhang**
  Het buurtcentrum heeft een positief effect op de sociale netwerken én sociale contacten in de wijk.
- **Fysieke en mentale gezondheid**
  Het buurtcentrum heeft een gunstige invloed op zowel de psychische als fysieke gezondheid.

We willen blijven sturen op deze waarden voor de gebruikers door een goede mix van activiteiten, met oog voor waar specifiek behoefte aan is in een buurt en/of wijk.

We doen het samen

In de 30 buurtcentra en 11 buurtkamers (kleinschalige buurtcentra) zijn mogelijkheden voor ontmoeting en ontspanning. Wie wil kan deelnemen aan verschillende activiteiten. Het goed functioneren van buurtcentra vereist een samenspel tussen bezoekers, bewonersinitiatieven en verenigingen, sociaal ondernemers, maatschappelijke organisaties en de gemeente.

Met de buurtcentra in medebeheer (beheerd door gemeente en sociaal makelorganisatie[1]) en de buurtcentra in zelfbeheer[2] (beheerd door bewoners) werken we vanuit deze definitie:

*Het buurtcentrum biedt mogelijkheden om mee te doen, ongeacht iemands achtergrond, mogelijkheden of beperkingen. Met de buurtcentra versterken we de eigen kracht van inwoners en faciliteren we verbindingen in wijken en buurten. We bieden een ontmoetings- en activiteitencentrum voor **alle inwoners**, met een huiskamer voor ontmoeting, met diverse faciliteiten zoals de mogelijkheid om samen te eten, een leestafel, aanbod van spel- en denksport, en een uitgiftepunt voor consumpties.*

[1] Sociaal makelaars ondersteunen en faciliteren bewonersinitiatieven en helpen deze op gang, waarbij zij het eigenaarschap bij de initiatieven laten. Het gaat hier met name om initiatieven die ontmoeting en verbinding in de wijk bevorderen en daarmee vitale gemeenschappen tot stand brengen.

[2] Buurtcentrum in zelfbeheer is een organisatievorm van bewoners die een buurtcentrum beheren voor de buurt.

We hanteren daarbij deze leidende principes:

- **De vraag van de bewoner staat centraal.**
  Sleutelfiguren, sociaal makelaars en beheerders, gebruikers: ze zijn met elkaar in gesprek over wat er nodig is in de wijk en buurt en welke rol het buurthuis daarin kan hebben. Buurtprofielen en wijkdata zijn daaraan ondersteunend.
- **We zorgen samen voor de buurtcentra: met inwoners, vrijwilligers, gemeente en professionals.**
  Samen dragen we zorg voor de sfeer en de uitstraling van het buurthuis.
- **Iedereen is welkom.**
  Dit principe vertalen we door in de inrichting en uitstraling: een letterlijk en figuurlijk lage drempel.
- **Inwoners en vrijwilligers zijn zoveel mogelijk eigenaar van het buurtcentrum.**
  Dit vertalen we door in verantwoordelijkheid en zeggenschap op programmering, communicatie en beheer.

Zo geven we samen invulling aan de functies van het buurtcentrum:

- Ontmoeting en inloopfunctie voor inwoners in de wijk.
- Bieden van activiteitenruimten voor bewonersinitiatieven, maatschappelijke organisaties en sociaal ondernemers.
- Plek bieden voor persoonlijke ontwikkeling, maatschappelijke participatie en initiatief tot startend maatschappelijk ondernemen.

Nieuwe accenten en verbeteringen in de uitvoering

In de periode 2013-2020 zijn diverse nieuwe accenten gelegd. Denk dan aan:

- meer mogelijkheden voor zelfbeheer;
- een tarievenbeleid dat vrijwilligersinitiatief maximaal mogelijk maakt;

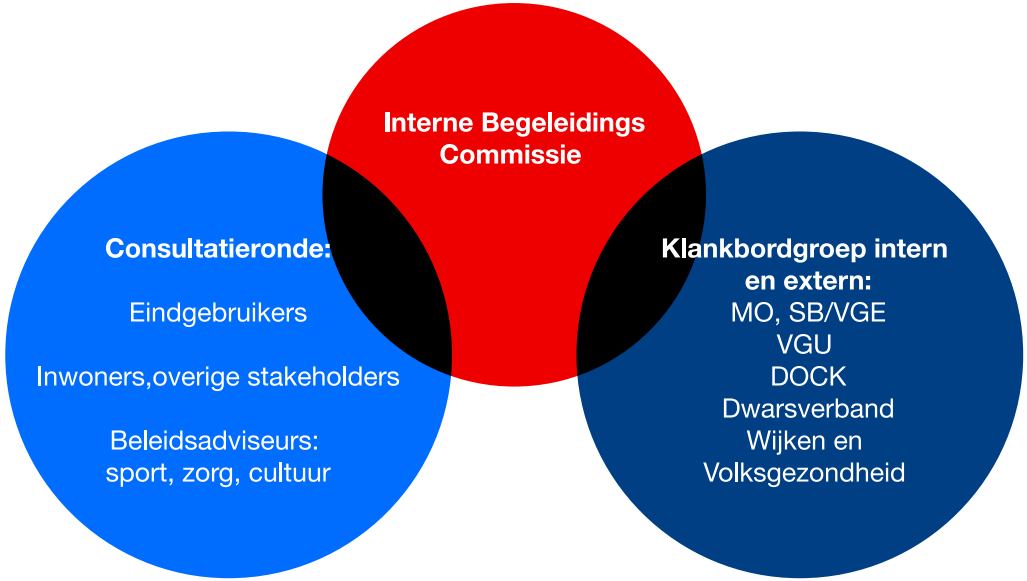
- invoering van een stedelijk digitaal verhuursysteem;
- 7 dagen beschikbaarheid van buurtcentra;
- beheer en toezicht steeds meer samen met gebruikers;
- aanpassing van diverse buurtcentra aan de huidige eisen van toegankelijkheid, sfeer en faciliteiten.

We zijn trots op de buurtcentra in zelfbeheer, die vanuit inwoners zijn ontstaan, en op hun koepelvereniging Dwarsverband. Dit netwerk van buurtcentra sluit goed aan op de buurtcentra in medebeheer waarbij de verantwoordelijkheid voor beheer in handen ligt van professionals van de sociaal makelorganisatie (sociaal beheer) en de gemeente (technisch beheer). In de komende jaren streven we naar meer samenwerking en een betere communicatie tussen beide 'soorten' buurtcentra. We willen de mogelijkheden die elk buurtcentrum biedt beter bekend maken bij inwoners en maatschappelijke organisaties.

We gaan in gesprek met de buurtcentra in zelf-beheer om te bezien wat er nodig is om de huis-kamers bij hen net zo laagdrempelig te laten zijn als bij de buurtcentra in medebeheer.

1.4 Participatie en leeswijzer

Participatie
Bij het maken van dit perspectief zijn veel mensen en partijen betrokken. Er was een klankbordgroep met vertegenwoordigers vanuit DOCK, Dwarsverband en de meest betrokken gemeentelijke afdelingen Maatschappelijke



Ontwikkeling, Stadsbedrijven en Vastgoed-organisatie. Daarnaast zijn er gesprekken geweest met beleidsadviseurs van Sport, Zorg en Culturele Zaken. In drie consultatierondes in de stad zijn de ideeën en aandachtspunten opgehaald van gebruikers, inwoners en belanghebbenden.

Belangrijke aandachtspunten en aanbevelingen uit de consultatieronde
- Stimuleer het gebruik van de 'flexibele schil' van ruimte bij andere aanbieders zoals scholen, sportverenigingen en zorginstellingen, als er sprake is van schaarse ruimte.
- Introduceer het principe van een wederdienst bij het nultarief voor vaste groepen met vrije tijdsaanbod.
- Blijf investeren in functionaliteit, sfeer, toegankelijkheid, akoestiek en luchtklimaat.
- Zorg voor een laagdrempelige huiskamer in alle buurtcentra.
- Maak een nultarief mogelijk voor een vrije inloop bij alle huiskamers. Dit geldt ook voor de buurtcentra in zelfbeheer waar dit nu niet altijd mogelijk is door het verschil in bekostiging.
- Naast sociaal beheer is ondersteuning en begeleiding van kwetsbare groepen nodig.
- Actualiseer de nota 'Maatschappelijk initiatief onderdak 2016' voor een doorgaande ontwikkeling en verbetering van gebruikskwaliteit.
- Versterk de invloed, betrokkenheid en verantwoordelijkheid van gebruikers bij programmering, beheer en communicatie.
- Ga in dialoog met jongvolwassenen over hun behoefte wat buurtcentra voor hen kunnen betekenen.

En last but not least: Maak de koffie voor iedereen gratis in de huiskamer!

De meeste van deze punten komen terug in dit perspectief. De behoefte aan meer begeleiding van kwetsbare groepen is een punt dat verder reikt dan de scope van deze nota. Het gaat over het samenspel en de samenhang tussen partijen in de sociale basis en de zorg- en hulpverlening, wat daarin collectief kan en hoe we daarmee ‘de beweging naar voren’ kunnen maken, van zorg naar preventie en herstel. Het gesprek vindt plaats hoe wij deze beweging kunnen versnellen.
Dit noemen wij *Versneld Vernieuwen*.

Hoofdstuk 2.
Investeren op buurtcentra in groeiende stad

Wat gaan we doen?

- **We gaan met inwoners en (toekomstige) gebruikers bespreken hoe de huiskamer van het buurtcentrum beter kan worden gebruikt als laagdrempelige inloopfunctie.**
- **We gaan met onze partners een analyse van buurtcentra opstellen (niet in eigendom van gemeente) op het gebied van duurzaamheid en energieneutraal functioneren.**
- **We blijven in gesprek met aanbieders van maatschappelijke accommodaties voor de flexibele schil[3] meervoudig gebruik om mogelijkheden te bespreken.**
- **We blijven investeren op het verbeteren van de functionaliteit en bereikbaarheid van buurtcentra in een groeiende stad.**
- **We zoeken naar kansen en mogelijkheden om meerdere functies te mengen.**
- **We gaan de nota Maatschappelijk initiatief onderdak actualiseren.**

[3] Flexibele schil bestaat uit accommodaties die in de kern een andere functie hebben en op bepaalde tijdstippen ruimte beschikbaar stellen voor bewoners.

2.1 Buurtcentra groeien mee met de stad

Het Koersdocument ‘Leefbare stad en maatschappelijke voorzieningen’ beschrijft hoe we als gemeente met onze voorzieningen willen inspelen op de groei van de stad. Een leefbare en complete stad vraagt om veel verschillende voorzieningen van hoge kwaliteit. Deze voorzieningen maken deel uit van de richtlijn voor het aantal vierkante meters buurtcentra per wijk. Dit is vastgelegd in de ‘RSU 2040’ (Ruimtelijke Strategie Utrecht). De RSU biedt richtinggevende keuzes voor gebiedsontwikkeling en voor de ruimtelijke consequenties van ambities voor wonen, groen-maatschappelijke accommodaties, gezondheid, werk, mobiliteit en energie.

Zo zijn er met de groei van de stad en voor een goede bereikbaarheid op verschillende plekken in de stad nieuwe buurtcentra nodig. In de organisatorische vorm van medebeheer of zelfbeheer buurtcentra. We financieren de uitbreiding van de buurtcentra uit de middelen die beschikbaar komen vanuit het investeringsdeel van het groeikader. De investeringskosten zijn gebaseerd op gemeentelijke normbedragen en de daadwerkelijke groei van de stad.

De uitbreiding is gericht op de gebieden Merwede-kanaalzone, Lombok, Overvecht, Kruisvaartkwartier en het voormalige Vinexgebied Leidsche Rijn.

Voor de Merwedekanaalzone wordt een volwaardig buurtcentrum met jongerenhuiskamer gerealiseerd. Dit centrum richt zich op de inwoners van de Merwedekanaalzone en het aangrenzend gebied Transwijk, maar ook op overige inwoners van de wijk Zuidwest en de stad Utrecht.

Voor het uitbreidingsgebied Cartesiusdriehoek is geen nieuw buurtcentrum opgenomen. Wij gaan ervan uit dat de huidige buurtcentra De Boeg, OASE en de Uithoek voldoende mogelijkheden hebben om hun faciliteiten aan te bieden aan de nieuwe inwoners. De wens van de Nederlandse Spoorwegen om de entree van het station Zuilen (aangrenzend aan Cartesiusdriehoek) aan te passen kan betekenen dat het huidige buurtcentrum verplaatst moet worden. In de planvorming houden wij er rekening mee dat het buurtcentrum een nieuwe plek krijgt, omdat dit buurtcentrum een belangrijke en gewaardeerde functie heeft in de stad en de wijk.

Voor het nieuwe gebied Kop van Lombok hebben wij een kleinschalig buurtcentrum opgenomen in de plannen in de vorm van een buurtkamer, ondersteunend aan het buurtcentrum Rosa middenin Lombok. In de meer kleinschalige gebiedsuitbreiding Kruisvaartkwartier is een buurtkamer opgenomen ondersteunend aan buurtcentrum De Nieuwe Jutter, zodat zowel aan noordelijke zijde als aan de zuidelijke zijde van Rivieren-Dichterswijk een ontmoetingsplek ontstaat.

Voor de wijk Overvecht waar de buurtcentra zeer goed worden bezocht en waar het inwonertal nog toeneemt, hebben wij een extra buurtcentrum opgenomen. Wij zijn in overleg om het aantal vierkante meters van deze uitbreiding te verdelen over nieuwbouw buurtcentrum Burezina in Overvecht Zuid en de andere locatie te zoeken binnen het gebied Overvecht Noord, omgeving De Klop.

Voor het voormalige Vinexgebied Leidsche Rijn worden de buurtcentra aangepast of gerenoveerd, vaak als onderdeel van de grootschalige verbouwingen van de bestaande multifunctionele accommodaties (MFA's). Dit betreft buurtcentrum 't Zand, Weidewereld en Hof 't Spoor (buurtcentrum Terwijde).

2.2 Geografische spreiding en type wijken

Utrechtse wijken zijn zeer verschillend in omvang, bevolkingsopbouw, sociaal-economische positie van de inwoners en de aanwezigheid van sociale saamhorigheid. Het bepalen van het aantal benodigde buurtcentra en de ligging/spreiding over de wijk is hiervan afhankelijk. Hiervoor bestaan geen landelijke normen. In het huidige beleid (Koersdocument 'Leefbare Stad en Maatschappelijke Voorzieningen') is een richtlijn opgenomen voor het aantal vierkante meters per inwoner per type wijk (zie hieronder). Op basis van ons huidige zicht op vraag en aanbod en de uitkomsten van het recente onderzoek 'Evaluatie accommodatiebeleid buurtcentra' gaan we ervan uit dat deze richtlijn in combinatie met een streefcijfer voor de gemiddelde loopafstand naar een buurtcentrum (zie 2.3) voldoende flexibel is en voldoende basis geeft.

In de richtlijn van het Koersdocument onderscheiden we drie type wijken in het accommodatiebeleid om het aantal vierkante meters per type wijk toe te kennen. In het verleden zijn wijkanalyses gemaakt op basis van onder andere opleidingsniveau, sociaal-economische status, ervaren sociale samenhang en sociaal isolement. We hebben hier opnieuw naar gekeken met zo recent mogelijke cijfers en hebben geconcludeerd dat de indeling van de wijken nog steeds voldoet.

Wijken die minder aandacht vragen:
Noordoost, Oost en Binnenstad

Wijken die gemiddeld aandacht vragen:
Zuid, West, Leidsche Rijn, Vleuten en De Meern

Wijken die meer aandacht vragen:
Overvecht, Noordwest en Zuidwest

De onderstaande richtlijn voor de verdeling aan vierkante meters buurtcentrum per type wijk is opgenomen in het Koersdocument 'Leefbare stad en maatschappelijke voorzieningen' en de nota 'Vernieuwend Welzijn'. We herbevestigen met deze nota de vierkante meter norm omdat dit in lijn is met het principe uit het coalitieakkoord 'ongelijk investeren voor gelijke kansen'.

Type wijken en verdeling vierkante meters

a. buurtcentra in wijken die gemiddeld hoog scoren: 0 tot 0,05 vierkante meter per inwoner.
b. buurtcentra in wijken die gemiddeld scoren 0,075 vierkante meter per inwoner.
c. buurtcentra in wijken die gemiddeld laag scoren 0,1 vierkante meter per bewoner.

Binnen de wijken zijn er subwijken en buurten die op basis van signalen en maatschappelijke indicatoren extra aandacht vragen:
Kanaleneiland en Transwijk Noord (wijk Zuid West), Zamenhofdreef, Neckardreef, Zambesidreef, Tigrisdreef, Wolgadreef, Vechtzoom, Klopvaart (wijk Overvecht), Nieuw Hoograven, Sterrenwijk, Lodewijk Napoleonplantsoen, Bokkenbuurt (wijk Zuid), Halve Maan (wijk West), Parkwijk Zuid (wijk Leidsche Rijn), Zuilen-West, Zuilen-Noord, Ondiep en 2e Daalsewijk (wijk Noord West).
Niet alle buurten die meer aandacht nodig hebben liggen in aandachtswijken.

Met behulp van de buurtprofielen die momenteel worden ontwikkeld kunnen we met partners en inwoners bespreken of hier iets extra's nodig is qua beschikbaarheid van een buurtcentrum of buurtkamer.

2.3 10 minuten stad loop-afstanden, buurtcentra verdeeld over drie type wijken

In de afgelopen jaren is regelmatig de discussie gevoerd over de gewenste loopafstand naar het buurtcentrum, die ook wel 'pantoffel-afstand' wordt genoemd. In de 'Ruimtelijke Strategie Utrecht' (RSU) is de wens opgenomen dat maatschappelijke voorzieningen met een wijk- of buurtfunctie (gemiddeld) binnen 10 minuten looptijd beschikbaar zijn. Om inzicht te krijgen in de gemiddelde looptijd is de gemiddelde loopafstand berekend, op basis van de huidige verdeling en spreiding van buurtcentra over de verschillende drie type wijken. Dit overzicht geeft ons het volgende beeld:

- Op basis van de huidige spreiding van buurtcentra van zelfbeheer en medebeheer is de gemiddelde looptijd in een wijk met een lager gemiddelde score ongeveer 6 tot 9 minuten met een gemiddelde afstand van 475 tot 700 meter voor ongeveer 80% van de inwoners.
- Voor de wijk met een gemiddelde score streven we naar 700 tot 1000 meter waarvan de looptijd ongeveer 9 tot 12 minuten is.
- Voor de wijk met een gemiddeld hogere score is op basis van de huidige spreiding een buurtcentrum binnen ongeveer 12 minuten bereikbaar.

Wij blijven deze looptijden nastreven. Als de loopafstand door omstandigheden te ver is, kijken we naar oplossingen door ruimte te zoeken bij andere maatschappelijke accommodaties zoals een sportvereniging.

In de kaart op pagina 12 is spreiding en type wijken zichtbaar gemaakt.

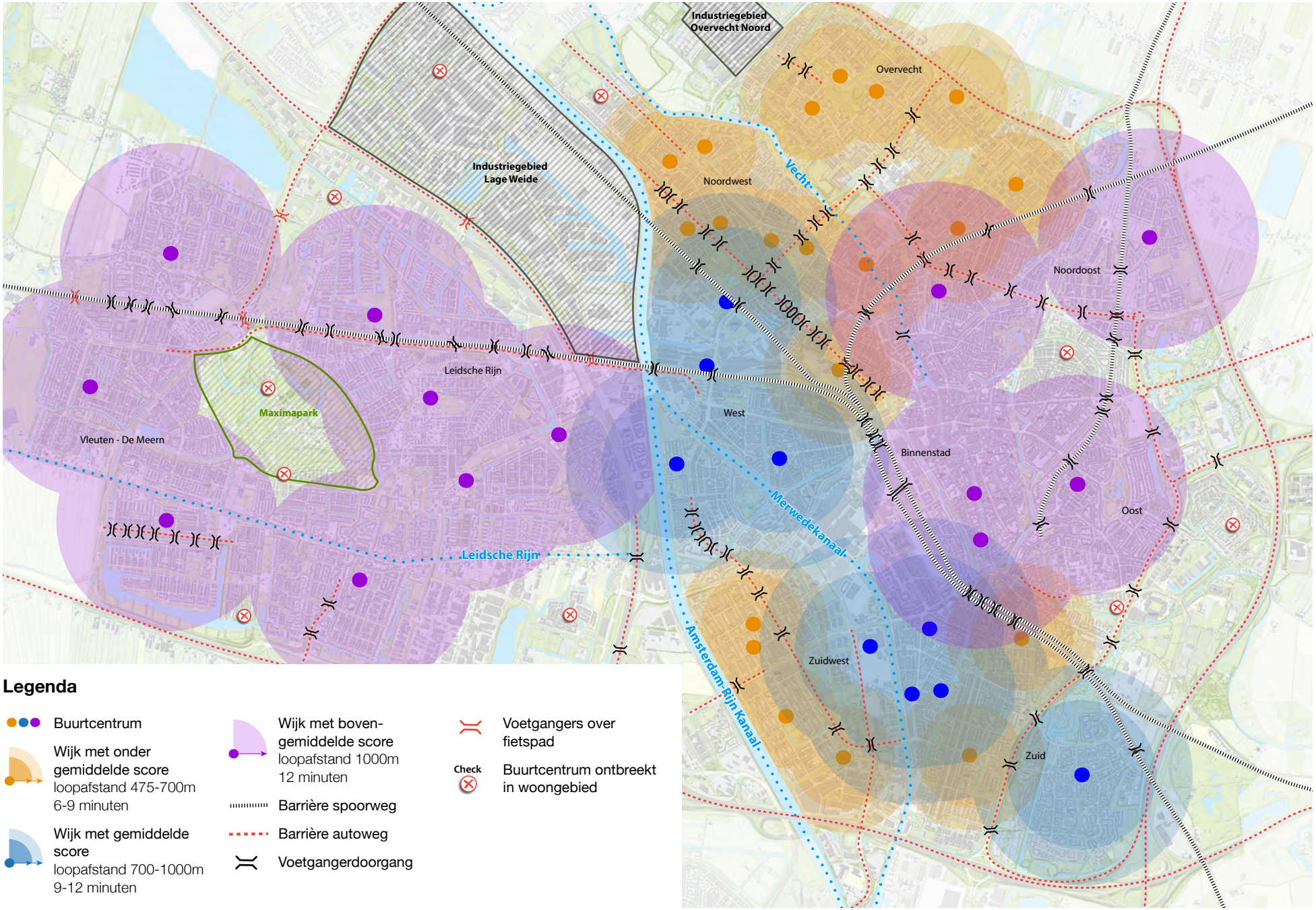
De komende jaren gaan we onderzoeken of de reis- of loopafstand naar het buurtcentrum kan afnemen met bijvoorbeeld een buurtbus of soortgelijke vrijwilligersinitiatieven voor inwoners die minder mobiel zijn.

Sommige mensen gaan – omdat ze er anderen kennen of een voorkeur hebben – liever naar een andere buurt of wijk. Hierdoor kan de loopafstand langer zijn dan 10 minuten.

2.4 Flexibele schil door meervoudig gebruik van andere accommodaties

Het stimuleren van meervoudig gebruik maakt het mogelijk om flexibel in te spelen op vraag en aanbod, bijvoorbeeld in nieuwbouw wijken. We kunnen naast onze buurtcentra beter anticiperen op de vraag naar kleinschalige ruimte die niet permanent nodig is. Dit kan door beter gebruik te maken van maatschappelijke en commerciële voorzieningen die ruimte tijdelijk of beperkt beschikbaar willen stellen voor inwonersinitiatieven. Dit naast hun eigen kernfunctie als sportaccommodatie en/of een lokale of buurt-horeca. Deze vergelijkbare ontwikkeling zien we ook bij culturele organisaties en zorginstellingen die activiteitenruimten soms beschikbaar stellen als zij die zelf niet gebruiken.

Vergelijkbaar met andere steden en dorpen streven we naar het efficiënt gebruik van accommodaties met maatschappelijke functies zoals sport, cultuur, welzijn, zorginstellingen en onderwijs. Zo kan een kantine van een sportvereniging ook gebruikt worden voor andere ontmoetingsactiviteiten.
Dit gebeurt op tijdstippen waarop de accommodatie niet wordt gebruikt door de sporters. Daarmee wordt het sportcomplex meer een multifunctionele ontmoetingsplek in de wijk. Deze ontwikkeling zien we ook op enkele sportaccommodaties in Utrecht met als mooi voorbeeld sportvereniging Hercules die ruimte beschikbaar stelt voor ontmoetingsactiviteiten voor senioren uit de wijk.



Legenda

- Buurtcentrum
- Wijk met onder gemiddelde score
  loopafstand 475-700m
  6-9 minuten
- Wijk met gemiddelde score
  loopafstand 700-1000m
  9-12 minuten
- Wijk met boven-gemiddelde score
  loopafstand 1000m
  12 minuten
- Barrière spoorweg
- Barrière autoweg
- Voetgangerdoorgang
- Voetgangers over fietspad
- Check — Buurtcentrum ontbreekt in woongebied

Dit aanbod van ruimte kan tijdelijk zijn, is vaak beschikbaar op wisselende momenten en kan per jaar verschillen. Het voordeel is dat deze organisatie nieuwe mensen over de vloer krijgt die kennismaken met het aanbod en de oorspronkelijke gebruikers die kennismaken met deze nieuwe doelgroep.

Als gemeente stimuleren wij dit soort dubbelgebruik bij schaarste door mee te werken aan de gewenste aanduiding en/of verruiming in het bestemmingsplan en/of huurovereenkomst, zodat het maatschappelijk vastgoed zo goed mogelijk wordt gebruikt. Als er (tijdelijk) tekort aan ruimte is, zien we kansen om in gesprek met maatschappelijke partners dubbelgebruik te realiseren. Op dit moment zijn er al mooie voorbeelden te noemen die ontstaan zijn vanuit inwoners en maatschappelijke of commerciële partners. Denk dan aan dagrestaurant Kopi Susu (Lombok), restaurant De Pomp (Rivierenwijk), Krachtstation (Kanaleneiland).

We zien deze ontwikkeling als mooie aanvulling op de buurtcentra maar niet als vervanger van het buurtcentrum. Het aanbod van ruimte is afhankelijk van de aanbiedende organisatie en niet vanuit de vraagbehoefte op willekeurig tijdstippen vanuit inwoners. De buurtcentra zijn wel 7 dagen per week en gemiddeld 60 tot 70 uur per week beschikbaar voor inwoners. Waarbij kan worden opgemerkt dat diverse sportaccommodaties gemiddeld meer decentraal liggen dan de meeste buurtcentra.

2.5 Functioneel vernieuwen en zichtbaarheid

De nota ‘Maatschappelijk initiatief onder dak, buurtcentra van de toekomst 2016’ biedt een perspectief op vraag, aanbod en kwaliteit van de buurtcentra. Deze nota heeft ons een andere manier geleerd van innovatief kijken naar buurtcentra. De gebruikte methodiek in de analyse met gesprekken met gebruikers, leefstijlen en typering van accommodaties hebben ons nieuwe inzichten gegeven over de gewenste kwaliteit van buurtcentra. Hierdoor hebben wij genuanceerder gekeken dan alleen naar de richtlijn van vierkante meters en hebben we meer het accent gelegd op uitstraling, zichtbaarheid, (sociale) toegankelijkheid en functionaliteit van het buurtcentrum. Deze nota heeft ons geïnspireerd om met gebruikers en andere betrokkenen diverse buurtcentra te vernieuwen of functioneel aan te passen, zodat de tevredenheid van buurtcentra is toegenomen.

In de nota staan verschillende tips en handreikingen om het gesprek te voeren over de gewenste uitstraling, inrichting en sfeer. Hiervoor zijn zes verschillende types geschetst in de vorm van moodboards (plaatjes die een bepaalde sfeer moeten uitstralen). Dit zijn: Dorpsplein, Buurthuis, Sociëteit, Hotspot, Zalencentrum en Dienstencentrum. De zes types onderscheiden zich in sfeer, uitstraling en bereik. Ze hebben ook verschillende kenmerken zoals waarden, motto, herkomst van bezoekers en programmering.

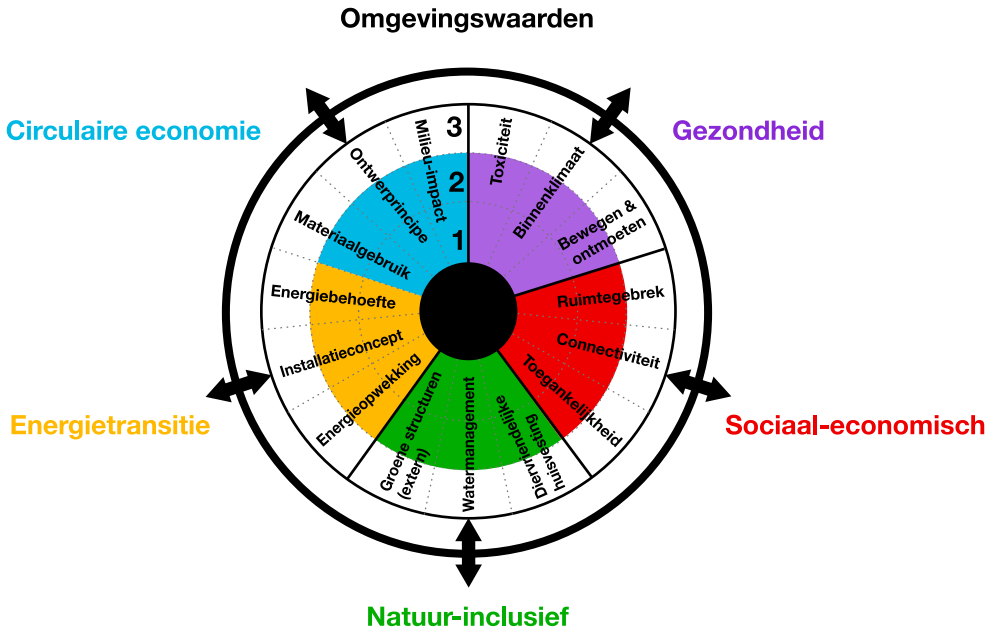
Om de ambitie van de nota te realiseren zijn enkele buurtcentra verbouwd. Daarnaast hebben wij budget gecreëerd om ook andere buurtcentra te verbouwen. Het is de uitdaging buurtcentra, laagdrempelig, interessant en aantrekkelijk te maken voor veel verschillende mensen. Voor het buurtcentrum is het belangrijk om van buitenaf (buitenzijde centrum) herkenbaar, zichtbaar en in het oog springend te zijn, met een duidelijke, laagdrempelige entree en een sfeervolle uitnodigende huiskamer. Op die manier kunnen mensen elkaar ontmoeten, hun vrije tijd met elkaar doorbrengen en ontstaat er verbinding.

Bij binnenkomst in de huiskamer is er een ontvangst en kun je een praatje maken, kopje koffiedrinken of gebruik maken van literatuur en/of gezelschapspellen zoals je ook zou doen in een sociaal (eet)café. We werken naar dat alle huiskamers gratis te gebruiken zijn voor laagdrempelige ontmoeting. Hierover gaan we in gesprek met de buurtcentra in zelfbeheer en in medebeheer. Het buurtcentrum heeft ook diverse activiteitenruimten en een beweegruimte die beide geschikt zijn voor ontmoeting, beweging, creatieve/culturele, educatieve en participatie-activiteiten. Alle ruimtes zijn zo ingericht dat ze multifunctioneel te gebruiken zijn voor alle groepen. Voor sommige ruimtes is het van belang om specifieke inrichtingseisen te stellen aan het gebruik en het type activiteiten. Het uitgangspunt is dat iedereen de ruimtes moet kunnen gebruiken en ze moeten multifunctioneel zijn ingericht. Goed beheer is van belang zodat er voldoende mogelijkheden zijn, aandacht en begeleiding is voor verschillende aanbieders en inbreng van bewoner(s).

Voor verschillende buurtcentra werken we aan verbouwplannen of worden ze uitgevoerd. Het gaat dan om Musketon, Sterrenzicht, Podium Oost, De Leeuw, Zuilen, Herderplein, De Pijler en Wevehuis. Buurtcentrum De Schalm en de jongerenhuiskamer in de Meern zijn allebei in de

komende jaren aan vernieuwing toe. Buurtcentra in medebeheer – denk aan Rosa en de Uithoek – zijn nog niet verbeterd, maar daarover worden in de komende jaren wel gesprekken gevoerd. Ze grenzen beide aan Kop van Lombok en de Cartesiusdriehoek. Daarbij wordt gekeken naar bouwkundige staat, akoestiek, luchtkwaliteit, functionaliteit en de sfeer van het buurtcentrum. Wij zijn (en gaan) in gesprek over de locaties van de kleinschalige buurtcentra 3 Generatiecentrum en De Saffier die deel uitmaken van een grootschalige vernieuwing.

We zullen in 2023 de 'Uitvoeringsnota Maatschappelijk Initiatief Onderdak' uit 2016 actualiseren en daarmee opnieuw de agenda bepalen voor aanpassingen in functionaliteit, sfeer, toegankelijkheid en uitstraling van de buurtcentra en jongerenhuiskamers.



Uit: Nota *Ambitiedocument Maatschappelijke Meerwaarde Vastgoed*.

2.6 Meervoudig gebruik en mengen van functies

Door verschillende functies in een buurtcentrum te mengen, kan er breder gebruik worden gemaakt van het aanbod en is het mogelijk de samenwerking met buurtteam, jongerenwerk en anderen te versterken. Samenwerking kan bijvoorbeeld worden verbreed naar aanbieders van activering, zorgaanbieders, inburgeringsorganisaties (Welkomhuis), sport-aanbieders, culturele organisaties (cultuur-participatie) en bibliotheek. In de komende jaren bespreken we de kansen en mogelijkheden met onze maatschappelijke partners. Dit gebeurt met oog voor wederzijdse voor- en nadelen, waarbij spreiding of juist samenbrengen van maatschappelijke accommodaties in buurt of wijk belangrijk is. Een voorbeeld is de huidige planvorming van buurtcentrum Zuilen: buurtcentrum, buurtteams en aanvullende zorg zouden onder één dak moeten komen. Een nieuwe plek waar aan-vullende zorg-buurtteams en sociale basispartijen meer activiteiten gaan organiseren in het buurt-centrum, én meer betrokken zijn bij de buurtcentra.

2.7 Zuiniger omgaan met energie

Zuiniger omgaan met energie en zo mogelijk aanpassen naar energieneutraal, is de komende jaren een belangrijke opgave voor de buurtcentra. Deze opgave geldt voor al het gemeentelijk vastgoed en is opgenomen in het coalitieakkoord 'Ruimte voor iedereen'. Het is de bedoeling dat al het vastgoed in 2040 energiezuiniger is. In 2021 is de voorbereiding begonnen bij enkele buurtcentra bijvoorbeeld buurtcentrum Zuilen, De Leeuw, Podium Oost en Sterrenzicht. Dit zijn buurtcentra die al (bijna) 40 jaar oud zijn. Door deze buurtcentra aan te passen en gelijktijdig groot onderhoud uit te voeren, wordt ook de levensduur van het buurtcentrum met 40 jaar verlengd.

Bij het afwegen van investeringen hanteren we het zogenaamde waardenwiel uit het 'Ambitiedocument Maatschappelijke Meerwaarde Vastgoed'.

In het waardenwiel zijn de thema's energietransitie, circulaire economie, natuur-inclusief bouwen, gezondheid, sociale en economische aspecten als uitgangspunt genomen. Binnen elk thema zijn verschillende onderwerpen opgenomen waarbij het gewenste resultaat kan worden vastgelegd. In het model kan per onderwerp uit drie kwaliteitsniveaus gekozen worden. Het laagste niveau is meestal een hogere standaard dan wettelijke is verplicht volgens het bouwbesluit. We verhogen op deze manier de ondergrens binnen ieder thema. Het realiseren van het hoogste niveau is echter een zeer ambitieus uitgangspunt. De gedachte is hierbij om bewust af te wegen welke thema's en onderwerpen op welke plek van belang zijn en op welke thema's een ondergrens kan worden gehanteerd.

Voor de buurtcentra die de gemeente niet in eigendom heeft, gaat de gemeente samen met de betrokkenen in gesprek met de eigenaar van het pand om te onderzoeken hoe dit in de toekomst energieneutraal kan worden gemaakt. Dit geldt voor buurtcentra in medebeheer (die de gemeente huurt van bijvoorbeeld een woningcorporatie) en voor buurtcentra in zelfbeheer waarvan het eigendom zeer divers is. Enkele buurtcentra in zelfbeheer zijn van de stichting zelf. Het is de vraag of deze stichtingen in de toekomst voldoende budget hebben voor een investering om de panden energieneutraal te maken.

2.8 Middelen functionele aanpassingen

Onze ambitie voor de komende jaren is om de ingeslagen weg te vervolgen voor het aantrekkelijker en functioneler inrichten van buurtcentra die hierin gebreken vertonen of die – in het kader van het verminderen van energiegebruik – hiervoor in aanmerking komen. Dit laatste geldt vooral voor de buurtcentra in zelfbeheer waarvan het pand niet van de gemeente is. In de afgelopen jaren hebben wij vooral geïnvesteerd in de buurtcentra in medebeheer en in mindere mate op de buurtcentra in zelfbeheer. Voor de komende jaren zien we het belang om beide soorten buurtcentra in aantrekkingskracht en functionaliteit te verbeteren. Dit vraagt meer tijd om goede plannen en afwegingen te maken. In de afgelopen jaren ontbrak een meerjarig perspectief waardoor het niet altijd even duidelijk was wie waarvoor in aanmerking kon komen.

Wij willen hierin meer duidelijkheid geven door jaarlijkse middelen van € 450.000 vast te stellen. Deze middelen komen tot stand door het samenvoegen van middelen die nu nog apart in de begroting staan onder zelfbeheer, medebeheer en ontwikkelkosten. Op deze wijze werken we transparant en kunnen we in overleg met alle betrokkenen op een goede wijze de gewenste aanpassingen plannen en dan vooral beter afgestemd met de zelfstandige exploitanten en beheerders van welzijnsvoorzieningen.

Hoofdstuk 3.
In het buurtcentrum doet iedereen mee

Wat gaan we doen?

- **We gaan ervoor zorgen dat digitaal reserveren in het buurtcentrum mogelijk wordt, gekoppeld aan het stedelijk verhuurloket.**
- **We investeren in de sociale en fysieke toegankelijkheid van buurtcentra.**
- **We zoeken naar betere faciliteiten om digitaal werken te verbeteren.**
- **We betrekken de gesignaleerde maatschappelijke ontwikkeling bij de actualisatie van de uitvoeringsnota Maatschappelijk initiatief onderdak.**
- **We monitoren de maatregelen uit de nota, de maatschappelijke en ruimtelijke ontwikkelingen en evalueren deze in 2027.**

3.1 Maatschappelijke ontwikkelingen

Volgens de Utrecht Monitor groeit de stad tot 2040 naar ongeveer 450.000 inwoners. In alle leeftijdsgroepen wordt een toename verwacht. Utrecht is en blijft een relatief jonge stad. Procentueel groeit de groep 65-plussers het sterkst: van 38.000 in 2021 naar bijna 61.000 in 2040 (+60%).

De coronamaatregelen zorgden voor een sterke toename van mentale problemen en eenzaamheid. Het CBS bracht medio 2021 een rapport uit dat landelijk het mentale welbevinden begin 2021 op een dieptepunt lag.

Belangrijke maatschappelijke (landelijke en stedelijke) ontwikkelingen:

- Toename van het aantal ouderen.
- Toename van eenzaamheid.
- Meer mensen blijven thuis wonen of ontvangen zorg thuis.
- Het aantal nieuwkomers en statushouders stijgt.
- Groeiende vraag naar ruimte voor maatschappelijke initiatieven.
- Een afnemend vertrouwen in de overheid en een sterkere segregatie tussen groepen en buurten.
- Door verdichting van wijken wonen er gemiddeld meer mensen op dezelfde oppervlakte.
- Meer jongvolwassenen zoeken ruimte om elkaar te ontmoeten en zich te ontwikkelen.
- Bij stedelijke groei en vernieuwing is clustering van functies in een herkenbaar en aansprekend gebouw de trend.

- Mensen met een psychiche kwetsbaarheid of een verstandelijke beperking wonen steeds minder vaak in een instelling maar (met begeleiding) gewoon in de wijk. Ze hebben vaak wel vaak iets extra's nodig om mee te kunnen doen, een sociaal netwerk op te bouwen en zich veilig en thuis te voelen in de wijk.
- We zien een stevige opkomst van zowel actief burgerschap als sociaal ondernemerschap waarbij inwoners en organisaties verantwoordelijkheid nemen en zeggenschap vragen.
- Meer gezamenlijke thuiswerklocaties op niveau van de buurt, de wijk en de stad.
- Toename van digitalisering.

3.2 In het Buurtcentrum doet iedereen mee

Door de maatschappelijke ontwikkelingen en diverse gesignaleerde trends is het van belang dat buurtcentra meebewegen en kunnen inspelen op vraagstukken om kansen te pakken en risico op ongewenste ontwikkelingen te verkleinen of op te lossen. We zien mogelijkheden om samen met onze partners de maatschappelijke ontwikkelingen in de buurtcentra met medebeheer en zelfbeheer te bespreken en ondersteunende activiteiten te ontwikkelen.

Maatschappelijke ontwikkelingen en trends
We zien een groeiende tweedeling in de maatschappij en een groeiende kansenongelijkheid. Juist voor bewoners in een kwetsbare positie is het belangrijk dat vanuit zorg en welzijn nauw wordt samengewerkt, door warme toeleiding over en

Een handje helpen bij een buurthuis en zorgen voor echte verbinding

Sociaal beheerder Jolanda van den Berg van Buurthuis De Beatrix in het Vorstelijk complex in Zuilen:

'Wij schakelen hier vrijwilligers in uit verschillende groepen van de samenleving. Zonder te forceren komen mensen die elkaar op straat minder makkelijk ontmoeten, toch met elkaar in contact. Er zijn verschillende vaste activiteiten in De Beatrix. De buurtvaders komen koffie- en theedrinken. Zij hebben over het algemeen een Marokkaanse achtergrond. En zo is er ook een buurtlunch waar vooral oudere omwonenden naartoe komen met – vooral – een Nederlandse achtergrond. Deze mensen zitten anders alleen thuis. Mijn collega's en ik brengen graag mensen met elkaar in contact. Het is best lastig een aanbod te creëren waarin iedereen zich kan vinden. Ouderen willen toch wat anders dan de jonge yuppen die voor yoga of een workshops over mindfulness komen. Of mensen die willen kaarten en biljarten hebben misschien ook minder met een cursus buikdansen. Toch lukt het regelmatig verbinding te leggen tussen deze verschillende groepen. Als mensen met diverse culturele achtergronden elkaar vaker tegenkomen, neemt het begrip voor elkaar over en weer toe. Het is belangrijk om de omgeving zo in te richten dat die neutraal is. Belangrijk is dat er in het buurthuis ruimte is voor iedereen. Niet dat de een zich meer thuis voelt dan de ander. Vlakbij zitten een paar scholen en dan zie je dat scholieren gemakkelijker met elkaar mengen, omdat de klassen nu eenmaal gemengd zijn. In een buurtcentrum moet je daar wat meer moeite voor doen. Mensen kennis laten maken met een andere cultuur is altijd zinvol. Je ziet daar meestal mooie dingen uit ontstaan. We hebben hier de Iftar (het breken van het vasten tijdens de Ramadan). Daar nemen veel buurthuis-bezoekers aan deel. Juist ook als ze niet islamitisch zijn. Of iemand die als vrijwilliger helpt bij het aanbod wat al langer bestaat. Dan kan de vrijwilliger een heel andere achtergrond hebben dan de groep mensen bij die activiteit. Daarbij moet je soms een handje helpen, maar ik ben erg voor het zelforganiserend vermogen. Daar bloeien mensen van op.'

weer, kennisdeling en soms ook door op dezelfde plek aanwezig te zijn. Het buurtcentrum maakt deel uit van de leefwereld van bewoners en zorgt voor laagdrempelige ontmoeting en vrijetijdsbesteding zoals eettafels, creatieve en/of bewegings-activiteiten. Het aanbieden van ontmoeting in combinatie met de aanwezigheid van professionals/vrijwilligers die waar nodig hulp en ondersteuning kunnen bieden, voegt waarde toe voor de bewoner in een kwetsbare positie.

Een mooi voorbeeld is de buurtkoffie-activiteit georganiseerd door DOCK, De Wilg en buurtteam. Buurtkoffie is een plek voor bewoners met diverse achtergronden die elkaar wekelijks kunnen ontmoeten. Het doel van de Buurtkoffie is ontmoeting, eenzaamheid bestrijden en hulp te bieden. Door de vrijblijvende opzet is de activiteit zeer laagdrempelig voor een brede groep inwoners. En door deze activiteit ontstaan nieuwe contacten en nieuwe activiteiten die de huiskamer functie versterkt.

Dit vraagt de nodige expertise van vrijwilligers, stagiaires en professionals die binnen het buurtcentrum actief zijn en zich richten op deze groep van gebruikers. We stimuleren daarom dat aanbieders van Sociale Prestatie en Dagondersteuning hun kennis gaan delen met medewerkers en vrijwilligers van het buurtcentrum en verdere samenwerkingsvormen gaan onderzoeken. Ook opleidingen kunnen hun expertise en stagiaires daartoe beschikbaar stellen. Daarnaast gaan we onderzoeken of er nog andere faciliteiten nodig zijn om de betreffende vrijwilligers, stagiaires en medewerkers te ondersteunen en/of te faciliteren met aandacht voor buurtcentra in zelfbeheer waar geen professionele ondersteuning aanwezig is. Zodat het buurtcentrum als ontmoetingsplek een positieve rol vervult door ontmoetingen en activiteiten te organiseren die aansluiten op de behoefte van deze groep inwoners. Ook worden er MHFA (Mental Health First Aid) trainingen aangeboden aan vrijwilligers en actieve bewoners. Lees hier meer: https://www.vcutrecht.nl/workshops.

3.3 Evaluatie accommodatie-beleid buurtcentra vanaf (invoering) augustus 2013 tot 2021

Wij hebben in 2019 en 2020 een onderzoek onder de buurtcentra laten uitvoeren met als doel de beleving van de bezoekers, niet-bezoekers en betrokkenen bij de buurtcentra (van zowel medebeheer als zelfbeheer), de maatschappelijke waarde van de buurtcentra en de effecten van het gevoerde beleid in kaart te brengen. Uit dit onderzoek blijkt dat het huidige ‘Buurtcentra-beleid’ grotendeels effectief is en er geen grote beleidswijzigingen nodig zijn.

Wel heeft het onderzoek een aantal aanbevelingen opgeleverd die zijn overgenomen, die al zijn doorgevoerd of waarvan aan de uitvoering wordt gewerkt. Het gaat om de volgende **aanbevelingen**:

a. Zorg voor een groter en breder bereik door je nog meer te richten op álle inwoners, ook bijvoorbeeld op jongeren en nieuwe inwoners.
b. Communiceer meer en beter over de buurtcentra, wat daar mogelijk is en gebeurt, en neem als gemeente een centralere rol in de communicatie.
c. Laat sociaal beheerders en sociaal makelaars nog meer contact in de buurt onderhouden.
d. Maak de gemeentelijke verhuurwebsite en het verhuursysteem duidelijker en gebruiksvriendelijker.
e. Geef de stem van de vrijwilliger een structurele plek in het driehoeksoverleg: het overleg per buurthuis tussen sociaal en technisch beheerders en gebruikers.
f. Ga in gesprek met buurthuizen in zelfbeheer om te bekijken welke extra inhoudelijke ondersteuning nodig is.
g. Stel samen met inwoners een gebruiks-vriendelijke werkwijze op om de ontwikkelingen te volgen. Zorg ervoor dat de resultaten en verbeteringen bij de eindgebruiker, het sociaal en facilitair beheer en het accommodatiebeleid buurtcentra terecht komen. Bepaal ook het gewenste imago van de elk buurthuis.

3.4 Digitalisering

In de afgelopen periode waarin buurtcentra door de coronamaatregelen geheel of gedeeltelijk gesloten waren, zijn er allerlei online activiteiten opgezet. Deze nieuwe vorm brengt het buurtcentrum in je eigen woonkamer. Activiteiten worden nog laagdrempeliger en hierdoor vermindert eenzaamheid in deze tijd. Het is ook een vorm die voor de toekomst interessant kan zijn voor bewoners die minder mobiel zijn of om een andere reden niet naar een locatie toe kunnen gaan. Wij willen deze manier van werken voor de toekomst behouden, waarbij mogelijkheden onderzocht worden van hybride (fysiek en online aanwezig) en online werken vanuit het

buurtcentrum. Buurtcentra blijven hierdoor ook een bijdrage leveren aan het vergroten van de digitale vaardigheden van de inwoners. Deze voorzieningen horen toegankelijk te zijn voor iedereen, moeten uitnodigen tot ontmoeting, ruimte voor initiatief, sociaal ondernemerschap, beweging en verbinding tussen inwoners. Ook is het van belang dat het digitale verhuursysteem van de gemeente een goede bijdrage levert aan een laagdrempelig en goed functionerend buurtcentrum. Naast de digitale werkwijze kan er ook contact opgenomen worden met het Vastgoedloket of met het sociaal beheer voor ondersteuning.

Het draadloos internet in alle activiteitenruimtes moet blijvend worden gemonitord en eventueel worden aangepast. En er zijn voldoende, diverse voorzieningen nodig – denk aan computers of beeldschermen – die aansluiten bij de behoefte van inwoners. We streven naar samenwerking met partners die mensen ondersteunen die niet zo gemakkelijk mee kunnen in technologische ontwikkelingen.

3.5 Organisatie

Diverse organisatievormen
In de nota ‘Visie/uitvoeringskader buurtcentrum in zelfbeheer, 2014’ is een infrastructuur beschreven die uitgaat van drie soorten aanbieders die ruimte geven aan maatschappelijke initiatieven en maatschappelijke organisaties. De drie vormen zijn:

- Een vaste infrastructuur van buurtcentra in medebeheer, aangeboden door gemeente, sociaal makelorganisatie en gebruikers.

Er is maar een klein duwtje nodig om mensen in beweging te krijgen

Hans Elsendoorn, voorzitter van buurthuis Podium Oost:

‘Je moet, als je buurthuizen levend wilt houden, met de tijd meegaan. Niet elk buurthuis heeft dezelfde behoefte, maar je kunt niet blijven leunen op wat je nu hebt. Het is echt nodig om vooruit te kijken. Het ene buurthuis doet dat beter dan het andere. Ik zou zo zeggen dat een goedwerkende wifi-verbinding echt de basis is voor je aanbod. Dan kunnen mensen die binnenkomen in elk geval van internet gebruikmaken. Daarnaast moet je kijken welk aanbod je wilt creëren of behouden. Bij Podium Oost maken we live-uitzendingen, dus dat stelt ook eisen aan de verbinding. Ik heb pas een workshop gedaan over schrijven voor nieuwe media. Maar een hardware-workshop is niet overbodig. Zo leert iedereen wat er nodig is voor de behoefte die in het eigen buurthuis speelt. Ik denk dat het heel zinvol is als het niet blijft bij de aanleg van goed internet, maar dat er een soort serviceverlening komt voor installatie en onderhoud. Mensen van het buurthuis zelf kunnen daarvan leren en vervolgens die informatie weer overbrengen op bezoekers. Het is mijn ervaring dat er maar een klein duwtje nodig is om mensen in beweging te brengen. Dus dat ze bij een buurthuis binnenkomen, en bijvoorbeeld aan activiteiten mee gaan doen. Ik heb het over het gewone aanbod én over digitalisering. Denk aan ouderen die toch wat computerangst hebben, maar je kunt het ook omdraaien naar jongeren die via digitale producten over de drempel komen en kennismaken met het centrum. Zoals een helpdesk voor mensen die met een vraag zitten. Het zijn maar ideeën. Naar mijn gevoel moeten best practices worden verzameld zodat we ze naderhand kunnen gebruiken bij andere centra. Dat zou heel mooi zijn. Zo pikt iedereen er iets uit dat bij zijn of haar buurtcentrum past.’

- Infrastructuur van buurtcentra in zelfbeheer door inwoners en voor inwoners georganiseerd en beheerd.
- Een flexibele schil door meervoudig gebruik van ontmoetings- en/of activiteitenruimte aangeboden door maatschappelijk betrokken organisaties en ondernemingen die in de kern een andere functie hebben. Die op daluren hun ruimtes aanbieden aan het maatschappelijk initiatief, zoals binnensportaccommodaties, commerciële voorzieningen, verenigingsgebouwen van volkstuinparken, culturele en -zorginstellingen, kerken en ruimtes/organisaties die specifieke groepen bereiken, enzovoorts.

Buurtcentra in medebeheer
We blijven ernaar streven dat inwoners in buurtcentra in medebeheer een grotere rol spelen en meer zeggenschap krijgen om allerlei initiatieven te ontplooien. In deze buurtcentra bestaat een driehoeksoverleg[4] van gebruikers, sociaal makelorganisatie(s) en gemeente. We willen dit overleg vaker laten plaatsvinden en beter ondersteunen om de gezamenlijke programmering, medebeheer en communicatie te verbeteren.
Zo kan de betrokkenheid en de invloed van inwoners op het beheer en programmering van het buurtcentrum groter worden. De sociaal makelorganisatie[5] coördineert en ondersteunt het medebeheer van het buurtcentrum. Zij sluit met haar sociaal wijknetwerk en haar pedagogisch en sociale werkwijze mooi aan op de gemeente met haar kennis van vastgoedexploitatie en -beheer.

Buurtcentra in zelfbeheer
Een zelfstandige stichting van een buurtcentrum regelt met en voor de buurt de buurtcentra in zelfbeheer. Dwarsverband is de vereniging van de Utrechtse buurtcentra in zelfbeheer.
Deze vereniging geeft ondersteuning aan zelfbeheer-organisaties, deelt kennis en ervaringen en stelt nieuwe ontwikkelingen voor. Met de buurtcentra in zelfbeheer en vereniging Dwarsverband werken we aan de kwaliteit van het vrijwillige kader door dat te ondersteunen en te versterken.

De visie'Welzijnsaccommodaties in Zelfbeheer, 2013' schetst de kansen en mogelijkheden voor het particulier initiatief en de voorwaardenscheppende, meedenkende rol van de gemeente.

Verhuurloket en verhuurtarieven
De verhuur van ruimte voor de (gemeentelijke) buurtcentra in medebeheer gebeurt in een stedelijk digitaal verhuursysteem. Zo ontstaat een efficiënt en effectief gebruik met een hogere bezettingsgraad dan vóór 2013. In de afgelopen jaren hebben veel inwoners de weg naar het buurtcentrum gevonden via het verhuurloket. Helaas blijkt uit de evaluatie dat niet iedereen het verhuurloket als laagdrempelig ervaart. Dit komt door de onbekendheid van het loket of het verhuursysteem en door de gebruikersbehoefte om direct bij het buurtcentrum te kunnen reserveren. Het is belangrijk om het verhuursysteem in de toekomst hierop aan te passen. Dan moet ook de optie worden toegevoegd om vanuit het verhuurloket informatie te verstrekken over de verhuurmogelijkheden van de buurtcentra in zelfbeheer.
Voor de buurtcentra in medebeheer zijn drie tariefgroepen ontwikkeld. Ze moeten laagdrempelig zijn en inwonersactiviteiten of andere (welzijns-) activiteiten ondersteunen. Dit zijn de tarieven:

Maatschappelijk 0%-tarief
- Activiteit passend binnen 'Vernieuwend Welzijn'.
- Aanbod komt van vrijwilligers, al dan niet met inwoners.
- Geen financiële of materiële vergoeding voor de begeleider van de activiteit, met uitzondering van daadwerkelijk gemaakte onkosten van de activiteitenbegeleider zoals materiaalkosten, reiskosten en/of niet vooraf afgesproken attentie. Eventuele deelnemersbijdrage dekt maximaal de materiaalkosten.
- Nieuwe toevoeging: vaste groepen die in het kader van vrijetijdsbesteding en ontmoeting bij elkaar komen vragen we een vorm van wederkerigheid. Gebruikersgroep en sociaal beheer bespreken de vorm.

Maatschappelijk 35%-tarief
- Activiteit passend binnen Sociale Basis.
- Deelnemersbijdrage dekt hooguit de kosten die direct aan de activiteit zijn verbonden.
- Een betaalde kracht is betrokken bij de activiteit ter plaatse.
- Optioneel: in overleg kan korting worden gegeven als er sprake is van een wederdienst.

[4] Driehoeksoverleg is een samenwerking tussen gebruikers en sociaal – facilitairbeheer die verantwoordelijk zijn voor één of meerdere activiteiten en/of zich verantwoordelijk voelen voor een buurtcentrum. Zo wordt gewerkt om buurtcentra succesvol draaiende te houden, te zorgen voor een fijne sfeer en aan te sluiten bij behoeften, (potentiële) initiatieven en doelen van die doelen die het buurtcentrum nastreeft.

[5] Sociaal makelaars (en hun organisaties) ondersteunen en faciliteren bewonersinitiatieven en helpen deze op gang, waarbij zij het eigenaarschap bij de initiatieven laten. Het gaat hier met name om initiatieven die ontmoeting en verbinding in de wijk bevorderen en daarmee vitale gemeenschappen tot stand brengen.

Regulier 100%-tarief

- Activiteit past niet binnen ‘Vernieuwend Welzijn’ en/of,
- De deelnemersbijdrage dekt meer dan de direct aan de activiteit verbonden kosten(commerciële activiteiten of een commerciële organisatie zijn uitgesloten).
- Optioneel: in overleg kan korting worden gegeven als er sprake is van een wederdienst.

De buurtcentra in zelfbeheer ontvangen subsidie vanuit de beleidsregel ‘Vrijwillige inzet voor Elkaar’. De gemeentelijke subsidie geldt voor een bijdrage aan organisatie, exploitatie en beheerlasten. Naast deze subsidie hebben de buurtcentra ook inkomsten uit verhuur van ruimten, baromzet, sponsors, fondsen, en dergelijke. De verhuurprijzen van ruimte voor activiteitengroepen worden, als het kan, afgestemd op de verhuurprijzen van de buurtcentra in medebeheer. Dit geldt vooral voor het 35-100% verhuurtarief. Voor de buurtcentra in zelfbeheer is het gratis aanbieden van ruimte vaak niet mogelijk omdat ze daarvoor simpelweg geen geld hebben.

Burezina draait ondanks Corona goed door

Hassan el Kaaoichi, buurthuis Burezina:

Buurthuis Burezina in Overvecht-Zuid werd in 2015 opgericht door actieve bewoners. Ze vestigden zich in een oud schoolgebouwtje aan de Jeanne d’Arcdreef 1. Het buurthuis wordt helemaal in zelfbeheer gerund door vrijwilligers. Buurtbewoners ontmoeten elkaar bij een kop koffie of thee of tijdens de vele activiteiten die er georganiseerd worden. Burezina is ook een plek waar buurtbewoners zelf activiteiten voor de wijk kunnen organiseren. Bestuurslid Hassan: ‘Wij organiseren huiswerkbegeleiding, taallessen en natuurlijk veel gezellige buurtkoffies, wat een activiteit is van het buurtteam en de Wilg. Maar ook exposities, optredens en sociale activiteiten in de wijk. Er is voor ouderen ook een fijne dagbesteding, en mensen die van tuinieren houden kunnen hun hart ophalen in de moestuin van Burezina.’

Betrokken vrijwilligers

Hassan is er trots op dat Burezina ondanks corona nog steeds draait. ‘Corona maakt alles heel lastig, maar we hebben ons best gedaan zoveel mogelijk activiteiten door te laten gaan als de corona-maatregelen dat toelaten. Voor de buurtvaders, de ouderen, en voor de mensen die juist in deze tijd behoefte hebben aan contact met elkaar. De saamhorigheid en onderlinge betrokkenheid zijn in deze bijna zeven jaren heel waardevol geworden.’

Maar om een buurtcentrum goed draaiend te houden, zijn betrokken vrijwilligers nodig die niet snel weer vertrekken. Om die te werven, te behouden en samen regelmatig leuke activiteiten te organiseren is veel energie nodig. Hassan: ‘Ik denk dat dit overal in de stad zo is, niet alleen bij ons. In Overvecht Zuid is nog een buurtcentrum, De Jager, maar dat centrum wordt beheerd door professionals. De beheerder wordt betaald, zit daar elke dag en regelt alles. Wij krijgen subsidie en hebben daarnaast wat inkomsten uit de verhuur van onze ruimte waarmee we het redden.’
Hoe ziet Burezina er over 10 jaar uit? Hij lacht: ‘Ik hoop groter en met nog meer activiteiten waarmee we echt iedereen in de wijk kunnen betrekken.’

Hoofdstuk 4.
Sturen op maatschappelijke waarden en kwaliteit

Wat gaan we doen?

- **Wij bespreken het ‘Buurtcentrum Ontwikkelplan’ met de buurtcentra in zelfbeheer en DOCK als onderdeel van het jaarlijkse subsidieproces en de subsidieaanvraag.**
- **Wij gaan met onze partners de methode van het meten van de bezettingsgraad opnieuw beoordelen en zo wenselijk aanpassen.**

4.1 Maatschappelijke waarden: tellen en vertellen

Meten en weten is van belang om onze inzet te verantwoorden, maar vooral ook om samen te leren en te kunnen verbeteren. We willen de kwaliteit en het bereik van de buurtcentra blijven volgen en bespreken om sneller en beter te kunnen inspelen op nieuwe behoeften. Zo leren we wat goed gaat en wat nog beter kan. We zijn ons er hierbij van bewust dat het ene buurtcentrum anders is dan het andere. Het ene buurtcentrum richt zich met name op de buurt of een bepaalde doelgroep en het andere richt zich op de gehele wijk en op alle inwoners. Dit geldt zowel voor buurtcentra in zelfbeheer als voor buurtcentra in medebeheer. Om aan beide organisatievormen (zelfbeheer en medebeheer) tegemoet te komen heeft DOCK een voorbeeld ontwikkeld voor een ‘Buurtcentrum Ontwikkelplan’[6]. Dit is een groeidocument. Hierin staan sterke punten, ontwikkelpunten en kansen of bedreigingen voor het buurtcentrum. Het is een voorbeeld hoe je de tevredenheid over en de ervaren maatschappelijke waarde kunt analyseren. Het helpt ook om te bepalen wat ieder buurtcentrum wil bereiken en te volgen of dat lukt. Het is de bedoeling om in de komende jaren gesprekken te voeren met de buurtcentra in zelfbeheer, vereniging Dwarsverband en de sociaal makelorganisatie om zo hier samen van te leren. Daarbij wordt rekening gehouden met de eigen identiteit van organisaties.

[6] Buurtcentrum Ontwikkelplan is bedoeld om per buurtcentrum inzichtelijk te krijgen welke ontwikkelpunten er liggen voor het buurtcentrum en hoe we deze kunnen gaan aanpakken.

Utrecht is uniek met de buurtcentra

Saskia Bonis van DOCK:

‘We moeten het over de maatschappelijke waarden hebben van buurtcentra, maar eigenlijk zou ik willen zeggen dat we het hebben over hoe leuk, waardevol en uniek buurtcentra zijn. Vaak realiseren we ons niet hoe uniek Utrecht is in de buurtcentra. Daar gaat echt veel aandacht naar uit en dat is mooi. De laatste jaren is er een omslag geweest. De geluksmachine is uitgezet en de burgerkracht is aangezet. Dat betekende ook wat voor de rol van alle sociaal makelaars. Vroeger organiseerden we bijeenkomsten, gebeurde er weinig zonder ons. Tegenwoordig zorgen we ervoor dat de groepen die er in buurtcentra zijn hun eigen activiteiten kunnen uitvoeren. Dat betekent wegwijs bieden, ondersteunen en soms wat helpen. Daarnaast bewaken we dat het aanbod dusdanig is dat de brede groep bewoners wordt bediend. Kom je dan weer terug op die maatschappelijke waarden dan zie ik dat samenwerking, autonomie – mensen regelen zelf dat alles op slot is en netjes is – en eigen regie bijzonder goed gedijen bij vertrouwen. Dát is voor mij de sleutel. We hebben de neiging om te sturen, maar dat moeten we juist niet te veel doen. Laat het maar gebeuren en dan zie je mooie zaken ontstaan. Doen we als sociaal makelaars helemaal niets? Natuurlijk wel. Bij de planning van de ruimtes krijgen die groepen voorrang die binding hebben met de buurt. Speciale aandacht besteden we aan bewoners die wat extra aandacht nodig hebben. Het buurtcentrum is voor iedereen, en soms heeft ‘samen’ wat aandacht nodig. Ik zeg altijd dat wij de startmotor en de luchtverkeersleiding zijn.’

Mooi als er kruisbestuiving ontstaat: de ene groep leert van de andere

Marga Lieshout, buurtcentrum De Schalm:

‘Tja, wat is maatschappelijke waarde? Dat is zo breed. Ik vertaal het vooral naar de doelgroepen die we hebben, ons aanbod en kijken hoe we mensen met elkaar in contact kunnen brengen. We zijn momenteel bezig met een herijking. Heel veel dingen liepen bij ons al jaren op een bepaalde manier maar dat betekent ook dat er wat aandacht is verslapt. Je ziet dat het gebouw er niet meer aantrekkelijk uitziet en dat maar een klein deel van de omgeving gebruik maakt van onze diensten. Dan is het de vraag: hoe kunnen we meer mensen binnenhalen? Daarvoor hebben we een beleidsplan gemaakt. Soms gebeuren dingen ook toevallig. Er was een spookhuis gemaakt voor Halloween. De ouders van de kinderen die binnenkwamen waren helemaal verrast door het aanbod én dat we ook een filmhuis hebben voor de kinderen. Nu weten ze het wel en kunnen ze de kinderen vaker brengen. Zo creëer je saamhorigheid. Dat mensen elkaar leren kennen. Ze wonen allemaal in dezelfde wijk, maar komen elkaar soms helemaal niet tegen. Ik zou het zo mooi vinden als er een kruisbestuiving ontstaat: dat de ene groep van de andere leert, dat de ene persoon hoort van de andere dat die iets heeft ontwikkeld. Een dorpsplein waar ideeën worden uitgewisseld en mensen elkaar vooral ontmoeten. Inmiddels weten wat meer mensen dat wij onze activiteiten op facebook melden. Een van de bezoekers kwam op het idee om ze ook op te nemen in de buurtapp. Dat is natuurlijk prachtig. Langzamerhand betrek je zo meer buurtbewoners bij het huis. We hebben een wens voor een koffiecorner omdat er in dit deel van de wijk niet veel gelegenheden zijn. Dat is ook voor de winkels prettig. Het moet altijd als doel hebben om elkaar te ontmoeten. Het vergt best wat tijd, maar ik denk dat we straks echt wel een mooi centrum voor iedereen hebben staan.’

Voorbeeld van meten

a. **Gebouw:** tevredenheid met de bouwkundige staat van het buurtcentrum. Bijvoorbeeld: toegankelijk, zichtbaar/uitnodigend, energiezuinig, binnenklimaat, bereikbaar, functionele indeling en het voldoet aan de behoefte of de vraag uit de wijk.

b. **Programma:** verscheidenheid in de programmering in aansluiting op de behoefte van gebruikers, zoals: ontmoeten, bewegen, gezondheid, educatie, kunst/cultuur enzovoorts. En is het programma innovatief?

c. **Facilitair:** kwaliteit van en tevredenheid met de facilitaire dienstverlening zoals: schoon/heel/veilig, flexibel en betaalbaar.

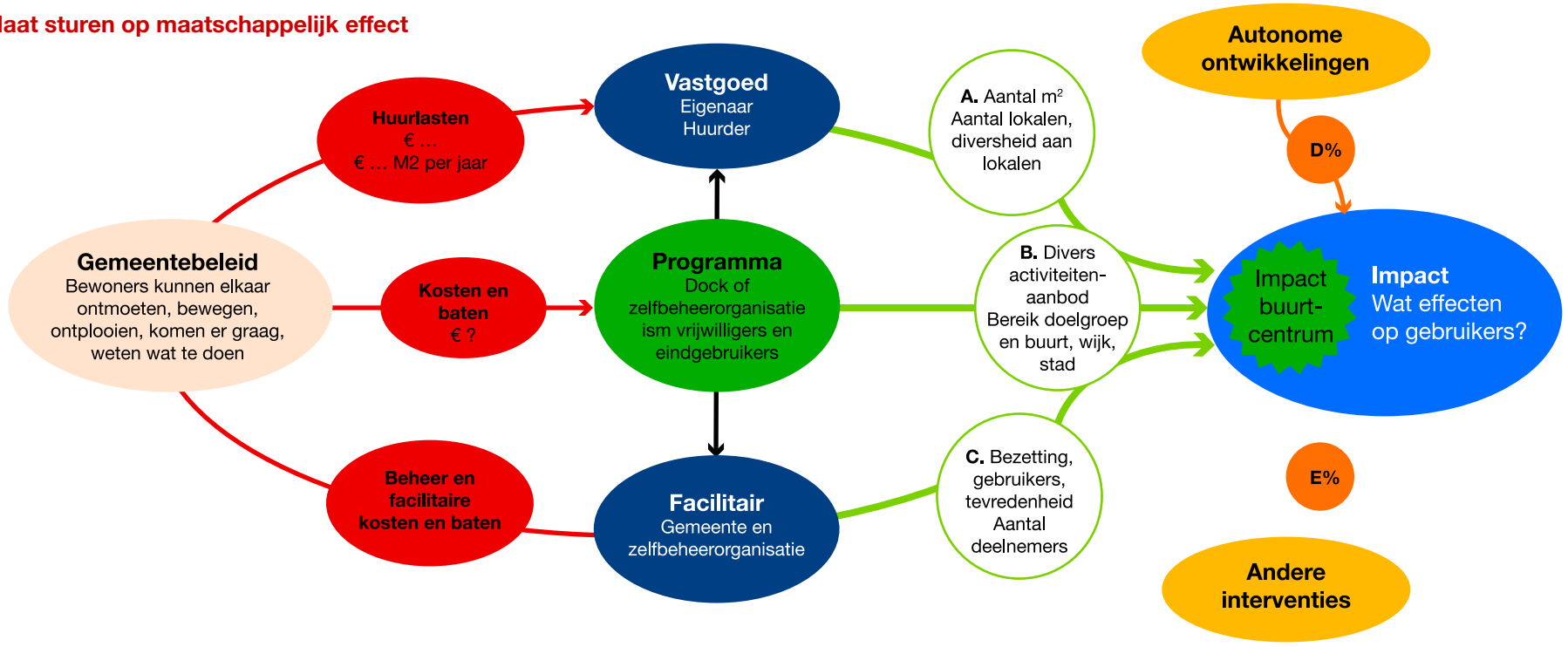
d. **Bereik:** hoeveel inwoners maken gebruik en is het bereik inclusief, ofwel bereiken we inwoners met verschillende achtergronden en leeftijden?

e. **Beleving:** wat betekent het buurtcentrum voor gebruikers?

f. **Verantwoordelijkheid en zeggenschap:** hoe wordt de betrokkenheid bij het medebeheer/zelfbeheer en zelfstandig organiseren van activiteiten ervaren?

Deze vragen krijgen een plek in het 'Buurtcentrum Ontwikkelplan'. Daarnaast volgen we de bezettingsgraad, het bereik en het aantal vrijwilligers. De manier waarop nu de bezettingsgraad wordt gemeten, gaan we met onze partners bespreken. Desgewenst passen we de methode aan zodat deze voor alle buurtcentra kan gelden.

Praatplaat sturen op maatschappelijk effect



Tot slot

We bedanken onze maatschappelijke partners en gebruikers die een bijdrage hebben geleverd aan deze nota. Waardoor deze nota een goed beeld geeft wat er in de komende jaren nodig is voor het behouden en uitbreiden van laagdrempelige ontmoeting en activiteiten ruimten in buurtcentra. De voortgang over de uitvoering en de belangrijkste resultaten nemen we op in de jaarlijkse verantwoording naar de gemeenteraad en informeren we onze maatschappelijke partners over de voortgang.

Bijlage 1.
Overzicht beleidsnota's over het beleid buurtcentra

In de afgelopen jaren zijn diverse beleidsstukken over de buurtcentra vastgesteld over het gebruik, beheer, zelf- en medebeheer, spreiding, tarieven en de groei van de stad.
Dit zijn:

- Uitvoeringsnota 'Vernieuwend Welzijn'
- Visie versterken sociale basis
- Visie op buurtcentra in zelfbeheer
- Tarievenbeleid en organisatie medebeheer
- Maatschappelijk initiatief onderdak
- Nota van uitgangspunten sociaal makelaarschap/sociaal beheer
- Koersdocument 'Leefbare stad en maatschappelijke voorzieningen'
- Visie 'Gezond Stedelijk Leven voor Iedereen'
- Agenda 'Utrecht voor iedereen toegankelijk'

Bijlage 2.
Overzicht buurtcentra en buurtkamers

Overzicht buurtcentra en buurtkamers in medebeheer

Buurtkamers zijn cursief gezet.

Gebied Leidsche Rijn
1 Buurtcentrum Terwijde
2 Buurtcentrum 't Zand
3 Buurtcentrum Bij de Buren, Parkwijk
4 Buurtcentrum Hoge Weide

Gebied Noordoost
5 Buurtcentrum De Leeuw

Gebied Overvecht
6 Buurtcentrum De Jager
7 Buurtcentrum De Boog
8 Buurtcentrum De Dreef
9 *Buurtkamer De Gagel*

Gebied Zuid
10 Buurtcentrum Musketon
11 Buurtcentrum Hart van Hoograven

Gebied Oost
12 Buurtcentrum Sterrenzicht

Gebied Noordwest
13 Buurtcentrum De Speler
14 Buurtcentrum De Uithoek
15 Buurtcentrum Zuilen
16 Buurtcentrum Beatrix

Gebied West
17 Buurtcentrum Rosa
18 Buurtcentrum Oase
19 *Buurtkamer Herderplein*

Gebied Vleuten- De Meern
20 Buurtcentrum de Schakel
21 Buurtcentrum Weidewereld
22 Buurtcentrum De Pijler

Gebied Zuidwest
23 Buurtcentrum Hart van Noord
24 Buurtcentrum BuurThuis
25 *Buurtkamer Strandpaviljoen*
26 Buurtcentrum Merwede (in voorbereiding)

Overzicht buurtcentra en buurtkamers in zelfbeheer

Gebied Zuidwest
1 Buurthuis 3Generatiecentrum
2 Buurthuis In De nieuwe Jutter

Gebied West
3 *Buurtkamer De Boeg*
4 Jongerencentrum Utrecht in zelfbeheer

Gebied Noordwest
5 *Buurtkamer COV Zuilen*
6 *Buurtkamer Zuilen Samen sterk*
7 *Buurtkamer Stella Maris*

Gebied Binnenstad
8 *Buurtkamer In de 3 Krone*
9 *Buurtkamer De Sjuut*

Gebied Oost
10 Buurtcentrum Podium Oost

Gebied Noordoost
11 *Buurtkamer Wevehuis*

Gebied Vleuten de Meern
12 *Buurtkamer De Roef*
13 Buurtcentrum De Schalm

Gebied Zuid
14 *Buurtkamer Saffier*

Gebied Overvecht
15 Buurtcentrum Burezina
16 *Buurtkamer De Klop*

Colofon

Tekst
Gemeente Utrecht, afdeling Maatschappelijke ontwikkeling

Redactie
Rietje Krijnen

Eindredactie
Gemeente Utrecht

Vormgeving
Ontwerpwerk, Den Haag

Uitgave
September 2022

Gemeente Utrecht

Gemeente Utrecht
Stadsplateau 1
Postbus 16200
3500 CE Utrecht
030 286 00 00
info@utrecht.nl